SHARPSTON
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2012. március 22.[1]

C-55/11., C-57/11. és C-58/11. sz. egyesített ügyek

Vodafone España, SA
Vodafone España, SA
France Telecom España, SA

(A Tribunal Supremo [Spanyolország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások — Az engedélyezési irányelv — Létesítménytelepítési jogokért kivetett díjak — Közvetlen hatály”

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérdések arra vonatkoznak, hogy a 2002/20/EK irányelv („engedélyezési irányelv”)[2] 13. cikke lehetővé teszi-e a tagállamok számára, és ha igen, milyen feltételek mellett, hogy a mobiltelefon-szolgáltatások nyújtásához valamely hálózatot használó azon vállalkozásokra,[3] amelyek nem tulajdonosai e hálózatnak, díjat vessenek ki az önkormányzati tulajdonon való létesítménytelepítés után. Az előterjesztő bíróság ezenfelül azt kérdezi a Bíróságtól, hogy e rendelkezésnek közvetlen hatálya van-e.

Jogi háttér

Az Európai Unió (EU) elektronikus hírközlési irányelvei

A 97/13/EK irányelv[4]

2. A 97/13 irányelv olyan elvek alapján dolgozta ki az általános és egyedi engedélyekre vonatkozó közös jogszabályi hátteret a távközlési szolgáltatások területén, amelyek „a távközlési szolgáltatások nyújtásához, valamint a távközlési szolgáltatások nyújtásához szükséges infrastruktúra kiépítéséhez és/vagy üzemeltetéséhez megkövetelt valamennyi engedélyre kiterjednek”.[5]

1 — Eredeti nyelv: angol.

2 — Az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („engedélyezési irányelv”, HL 2002. L 108., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 337. o.)

3 — A továbbiakban a mobiltelefon-szolgáltatásokat nyújtó vállalkozásokra úgy fogok utalni, hogy mobiltelefon-szolgáltatók.

4 — A távközlési szolgáltatások terén az általános felhatalmazásokra és az egyedi engedélyekre vonatkozó közös szabályozási keretről szóló, 1997. április 10-i 97/13/EK európai parlamenti és a tanácsi irányelv (HL 1997. L 117., 15. o)

5 — A 97/13 irányelv (2) preambulumbekezdése.

3. A 6. és a 11. cikk azokra a díjakra és terhekre vonatkozott, amelyeket a tagállamok az általános és az egyedi engedélyekkel kapcsolatos eljárásokért kiszabhattak. A 11. cikk (2) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„[…] szűkös erőforrások esetében a tagállamok felhatalmazhatják a nemzeti szabályozó hatóságaikat terhek kiszabására annak figyelembevétele céljából, hogy biztosítsák ezen erőforrások optimális felhasználását. Ezen díjak megkülönböztetéstől mentesek, és különösen az innovatív szolgáltatások és a verseny fejlődésének előmozdítására irányulnak.”

A 2002-es csomag

4. 2002 óta az elektronikus hírközlő hálózatokat és elektronikus hírközlési szolgáltatásokat alapvetően a következő öt, összefüggő irányelvből álló jogszabálycsomag szabályozza:[6] a keretirányelv,[7] az engedélyezési irányelv,[8] a hozzáférési irányelv,[9] az egyetemes szolgáltatási irányelv[10] és az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv.[11] A továbbiakban úgy fogok rájuk együttesen hivatkozni, hogy a „2002-es csomag”.

– A keretirányelv

5. A keretirányelv 8. cikke meghatározza azokat az ágazatpolitikai célokat és szabályozási elveket, amelyeket a tagállamoknak a 2002-es csomag átültetése során érvényesíteniük kell:

„[…]

(2) A nemzeti szabályozó hatóságok többek között a következők révén mozdítják elő a versenyt az elektronikus hírközlő hálózatok, az elektronikus hírközlési szolgáltatások, a kapcsolódó eszközök és szolgáltatások nyújtása terén:

a) biztosítják, hogy a felhasználók […] a választék, az ár és a minőség tekintetében maximális előnyhöz jussanak;

b) biztosítják, hogy az elektronikus hírközlési ágazatban ne legyen versenytorzulás vagy versenykorlátozás;

[…]

6 — Ezen irányelvek egyes rendelkezéseit módosította a 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 337., 37. o.), ez azonban nem érintette az engedélyezési irányelv 13. cikkét. Az ezen irányelv átültetésére előírt határidő 2011. május 25-e volt. Az alapeljárás tárgyát az ezt megelőzően elfogadott önkormányzati rendeletek képezik. Ennélfogva a jelen indítványban a 2002-es csomagnak a módosításukat megelőző szövegváltozataira hivatkozom.

7 — Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (keretirányelv) (HL 2002. L 108., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás: 13. fejezet, 29. kötet, 349. o.)

8 — Lásd a fenti 2. sz. lábjegyzetet.

9 — Az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférésről, valamint azok összekapcsolásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (hozzáférési irányelv) (HL 2002. L 108., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 323. o.)

10 — Az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, 2002. március 7-i 2002/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (egyetemes szolgáltatási irányelv) (HL 2002. L 108., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 367. o.).

11 — Az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL 2002 L 201.,37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.).

(3) A nemzeti szabályozó hatóságok többek között a következőkkel járulnak hozzá a belső piac fejlődéséhez:

a) felszámolják az elektronikus hírközlő hálózatok, a kapcsolódó eszközök és szolgáltatások, valamint az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása tekintetében európai szinten még fennálló akadályokat;

[…]”

6. A „Szolgalmi jogok”[12] című 11. cikk olyan az átláthatóságra és a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó elveket állapít meg, amelyeket a tagállamoknak – hatóságaiknak a magán- vagy köztulajdonban lévő ingatlanokon, illetve az azok alatt vagy felett húzódó létesítmények telepítésének engedélyezésére vonatkozó kérelmek elbírálása során – tiszteletben kell tartaniuk.

7. A 12. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamoknak ösztönözniük kell a köztulajdonban vagy magántulajdonban lévő ingatlanon, illetve ilyen ingatlan felett vagy alatt húzódó létesítmények megosztását.

8. A 26. cikk hatályon kívül helyezi a 97/13 irányelvet.[13] Ez utóbbi irányelv 6. és 11. cikkétől eltérően, a keretirányelv nem foglalkozik kifejezetten azokkal a díjakkal és terhekkel, amelyeket a tagállamok kivethetnek. E rendelkezések az engedélyezési irányelvben találhatók.

– Az engedélyezési irányelv

9. Az engedélyezési irányelv „olyan jogi keretet hoz létre, amely biztosítja az elektronikus hírközlő hálózatok szolgáltatásának és az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásának szabadságát, amelyet kizárólag az ebben az irányelvben megállapított feltételek és [az EUMSZ 52. cikk (1) bekezdésének] megfelelő korlátozások […] korlátozhatnak”.[14] A (31) preambulumbekezdés kimondja, hogy „az általános felhatalmazási rendszer keretében már nem lesz lehetséges az egyes vállalkozásokhoz igazgatási költségeket és ezekből eredően díjakat rendelni, kivéve a számhasználati és rádiófrekvencia-használati jogok, valamint a létesítmények telepítésére vonatkozó jogok megadásának esetét”.

10. Az engedélyezési irányelv „célja az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások belső piacának létrehozása az engedélyezési szabályok és feltételek harmonizációja és egyszerűsítése révén, e hálózatok és szolgáltatások nyújtásának [az EU] egészében való megkönnyítése érdekében.”[15]

12 — A „szolgalmi jogok” kifejezés ebben az irányelvben szélesebb értelemben értendő, mint az az angol nyelvet (vagy esetleg más nyelveket) használó jogrendszerekben általánosan elfogadott, és kiterjed a létesítményeknek a földterületen, az alatt vagy a felett történő létesítésének jogára is, nem csak a földterületen való áthaladás jogára. A félreértések elkerülése végett a továbbiakban a jelen indítványban idézőjelben fogom használni, annak jelölésére, hogy az irányelv szerinti értelemben értendő.

13 — A keretirányelv 26. cikke.

14 — Az engedélyezési irányelv (3) preambulumbekezdése. Lásd még a 3. cikk (1) bekezdését.

15 — Az engedélyezési irányelv 1. cikkének (1) bekezdése.

11. Az irányelv általános felhatalmazási rendszert vezet be. Ha a felhatalmazást egyszer már megadták, akkor a tagállamok az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtását nem tehetik függővé „a nemzeti szabályozó hatóság kifejezett határozatától vagy bármely egyéb közigazgatási intézkedésétől.”[16] A tagállamoknak a lehető legkevésbé terhes engedélyezési rendszert kell alkalmazniuk e hálózatok és szolgáltatások nyújtásának lehetővé tételére[17] és az EU-jog szerinti jogosultságoknak a vállalkozások számára történő biztosítására.[18]

12. Az engedélyezési irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja kimondja, hogy az általános felhatalmazással rendelkező vállalkozások jogosultak „arra, hogy a létesítménytelepítéshez szükséges jogokra vonatkozó kérelmük elbírálása [a keretirányelv] 11. cikkének megfelelően történjen.”[19] A tagállamok eldönthetik, hogy megadják-e ezeket a jogokat „olyan vállalkozásoknak, amelyek nem elektronikus hírközlő hálózatok vagy elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásával foglalkoznak.”[20]

13. Az általános felhatalmazással rendelkező és elektronikus hírközlő hálózatok vagy elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásával foglalkozó vállalkozásoknak arra is joguk van, hogy „a hozzáférési irányelv feltételei mellett és annak megfelelően, […] más szolgáltatókkal az összekapcsolásról tárgyaljanak, és szükség szerint ez utóbbiak hálózatához hozzáférést nyerjenek, vagy ez utóbbiak hálózatával összekapcsolást valósítsanak meg”.[21]

14. Ha egy tagállam „az általános felhatalmazás keretében szolgáltatást nyújtó vagy hálózatot szolgáltató vállalkozásokra, illetve a használati joggal rendelkező vállalkozásokra igazgatási díjat” vet ki, e terheknek összhangban kell lenniük az engedélyezési irányelv 12. cikke (1) bekezdésében foglalt feltételekkel. Ennélfogva azoknak olyannak kell lennie:

„a) amely csak azoknak az igazgatási költségeknek az összességét fedezi, amelyek az általános felhatalmazási rendszer, a használati jogok és a 6. cikk (2) bekezdésében említett egyedi kötelezettségek kezelése, ellenőrzése és alkalmazása során felmerülnek, amelyek között szerepelhet a nemzetközi együttműködés, a harmonizáció és szabványosítás, a piacelemzés, a megfelelés-ellenőrzés és egyéb piaci ellenőrzés költsége, valamint a másodlagos jogszabályok és a közigazgatási határozatok – például hozzáférésre és összekapcsolásra vonatkozó határozatok – elkészítésével és végrehajtásával összefüggő szabályozási munka költsége; és

b) amelyet az egyes vállalkozások között olyan tárgyilagos, átlátható és arányos módon osztanak meg, amely minimálisra csökkenti a további igazgatási és kapcsolódó ráfordításokat”.

16 — Az engedélyezési irányelv 3. cikkének (2) bekezdése. Lásd még annak (8) preambulumbekezdését.

17 — Az engedélyezési irányelv (7) preambulumbekezdése. Általános felhatalmazás a tagállam által létrehozott jogi keretszabályozás, „amely ennek az irányelvnek megfelelően biztosítja az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására vonatkozó jogokat, és az elektronikus hírközlő hálózatok, illetve elektronikus hírközlési szolgáltatások valamennyi típusára vagy egyedi típusaira alkalmazandó, az ágazatra jellemző kötelezettségeket állapít meg” (az engedélyezési irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja). Az engedélyezési irányelv melléklete meghatározza az általános engedélyek megadásához kiköthető feltételeket.

18 — Az engedélyezési irányelv 4. cikke. Lásd még annak (10) preambulumbekezdését.

19 — Lásd a fenti 6. pontot.

20 — Az engedélyezési irányelv (14) preambulumbekezdése.

21 — Az engedélyezési irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja.

15. Az engedélyezési irányelv 13. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok feljogosíthatják az illetékes hatóságot arra, hogy olyan díjakat vessen ki a rádiófrekvencia- vagy számhasználati jogokért, illetve az állami vagy magántulajdonú ingatlanokon, azok felett vagy alatt létesítmények telepítésére vonatkozó jogokért, amelyek tükrözik az ilyen erőforrások optimális felhasználásának biztosítására vonatkozó igényt. A tagállamok biztosítják, hogy az ilyen díjak tárgyilagos mérce szerint indokoltak, átláthatóak, megkülönböztetéstől mentesek és a céljukkal arányosak legyenek, és hogy megállapításuk [a keretirányelv] 8. cikkében szereplő célkitűzések figyelembevétele mellett történjen.” [22]

– A hozzáférési irányelv

16. A hozzáférési irányelv „harmonizálja azt, hogy milyen módon szabályozzák a tagállamok az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és a kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférést, valamint ezek összekapcsolását. [23] Az irányelv megjegyzi, hogy „az üzemeltető lehet a szóban forgó hálózat vagy eszköz tulajdonosa, illetve azt vagy annak egy részét bérelheti.” [24]

17. A „hozzáférés” „az eszközök és/vagy szolgáltatások rendelkezésre bocsátása más vállalkozás számára, meghatározott feltételek mellett, kizárólagos vagy nem kizárólagos jelleggel, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása céljából”. Ez magában foglalja „a hálózati elemekhez és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférést, amely tartalmazhatja a berendezések helyhez kötött vagy nem helyhez kötött módon történő csatlakoztatását […], a fizikai infrastruktúrához való hozzáférést, beleértve az épületeket, alépítményeket és antennatartókat; a megfelelő szoftverrendszerekhez […] való hozzáférést, […] a helyhez kötött és a mobil rendszerekhez való hozzáférést”. [25]

18. Az „összekapcsolás” „olyan nyilvános hírközlő hálózatok fizikai és logikai összekapcsolása, amelyeket ugyanaz a vállalkozás vagy különböző vállalkozások használnak, azzal a céllal, hogy az egyik vállalkozás ügyfelei számára lehetővé váljon az ugyanazon vállalkozás vagy egy másik vállalkozás ügyfeleivel való kommunikáció, vagy pedig a másik vállalkozás által nyújtott szolgáltatásokhoz való hozzáférés”. [26]

A 2002/77/EK irányelv [27]

19. A 2002/77 irányelv meghatározza az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások piacán folyó versenyre vonatkozó elveket. 2. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „a tagállamok gondoskodnak arról, hogy […]az elektronikus hírközlési szolgáltatásoknak […] a harmadik személy által rendelkezésre bocsátott infrastruktúrán keresztül, illetve hálózatok, egyéb eszközök vagy telephelyek közös használata útján történő nyújtására vonatkozóan semmilyen korlátozás bevezetésére, illetve fenntartására ne kerüljön sor”. Mindez nem érinti a 2002-es csomag rendelkezéseit.

22 — Míg e rendelkezés angol nyelvű változata (akárcsak a legtöbb nyelvi verzió) létesítménytelepítési jogokról és az erőforrások optimális felhasználásának igényéről beszél, addig egyes nyelvek (különösen a spanyol, a francia és a portugál) mindkét fogalomra az „erőforrások” szót használják. E distinkciót jól észbe kell vésni, amikor az utóbbi nyelvek valamelyikén olvassuk a jelen indítványt, különös tekintettel a 13. cikk első mondatának értelmére és különösen a második kérdés kontextusában.

23 — A hozzáférési irányelv 1. cikkének (1) bekezdése.

24 — A hozzáférési irányelv (3) preambulumbekezdése.

25 — A hozzáférési irányelv 2. cikkének a) pontja.

26 — A hozzáférési irányelv 2. cikkének b) pontja.

27 — Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások piacának versenyéről szóló, 2002. szeptember 16-i európai bizottsági irányelv (HL 2002. L 249., 21. o.).

A nemzeti szabályozás

20. Spanyolország a 32/2003. sz. általános törvénnyel [28] ültette át a 2002-es csomagot. Az általános törvény 49. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„[…] a rádiófrekvenciák, a számozás és az elektronikus hírközlési hálózatok kiépítéséhez szükséges közjavak használata tekintetében megállapított díj célja ezen erőforrások legelőnyösebb felhasználásának biztosítása, figyelemmel a használatba adott vagyontárgy értékére és korlátos voltára. Az említett díjaknak megkülönböztetéstől menteseknek, átláthatóaknak, tárgyilagos mérce szerint indokoltaknak és a céljukkal arányosaknak kell lenniük.

[…]”

21. A spanyol jog szerint az önkormányzatok a hírközlés területén bizonyos mértékű pénzügyi önállóságot élveznek. A 2/2004. sz. királyi törvényerejű rendelet [29] elfogadta a helyi pénzügyek szabályozásáról szóló törvény módosított szövegét. [30] E rendelet feljogosítja a helyi önkormányzatokat díj megállapítására a helyi közjavak, különösen az önkormányzati tulajdonban álló utak, illetve az ezek alatt és felett található terület magáncélú használata, illetve különleges célú hasznosítása után. [31]

22. A fizetendő díj meghatározásának két eltérő szabálya létezik. Az általános szabály szerint a díj összegét az ingatlantulajdon azon használati értékét referenciaalapnak tekintve kell kiszámítani, amellyel az akkor rendelkezne, ha nem állna köztulajdonban. [32] A speciális szabály szerint a díj a piaci szereplőnek az adott önkormányzat területén realizált bruttó forgalmának (levonva belőle az összekapcsolás költségeit) 1,5%-a. [33] Ez utóbbi szabály láthatólag azokra az intenzív használattal járó esetekre vonatkozik, amelyeknél nehéz meghatározni a köztulajdonban álló ingatlan értékét. Az általános szabályt a kevésbé intenzív vagy inkább eseti jellegű használat eseteiben alkalmazzák. A speciális szabály nem alkalmazható a mobiltelefon-szolgáltatók által fizetendő díjak kiszámítására.

23. Torremayor, Santa Amalia és Tudela önkormányzata (többek között) az általános törvény és a királyi rendelet végrehajtására részletes szabályokat állapított meg. [34]

24. Torremayor önkormányzata díjat vet ki:

„a közérdekű vagy a lakosság egészét vagy jelentős részét érintő szolgáltatások nyújtásához közjavakat használó vállalkozások, illetve szervezetek számára az önkormányzati tulajdonban álló utak, valamint az azok alatt vagy felett található területek magáncélú használata, illetve különleges célú hasznosítása” után. [35]

25. A mobiltelefon-szolgáltatás is az említett díj hatálya alá tartozik. [36]

28 — Ley General de Telecomunicaciones (a továbbiakban: „általános törvény”).

29 — A helyi pénzügyeket szabályozó törvény egységes szerkezetbe foglalt szövegének elfogadásáról szóló, március 5-i 2/2004 királyi törvényerejű rendelet (a továbbiakban: „királyi rendelet”).

30 — A helyi pénzügyeket szabályozó törvény egységes szerkezetben foglalt szövege.

31 — A királyi rendelet 20. cikkének (1) és (3) bekezdése.

32 — A királyi rendelet 24. cikke (1) bekezdésének a) pontja.

33 — A királyi rendelet 24. cikke (1) bekezdésének c) pontja.

34 — Körülbelül 1390 helyi önkormányzat fogadott el részletes végrehajtási szabályokat a vonatkozó jogszabályok alapján, a Federación Española de Municipios y Provincias (a spanyol települési és megyei önkormányzatok szövetsége) által kidolgozott két mintarendelet valamelyike alapján. Spanyolországban több mint 8000 helyi önkormányzat van.

35 — Az Ordenanza Fiscal reguladora de la tasa por aprovechamiento del dominio público a favor de empresas explotadoras de servicios de suministros de interés general, adopted by the Ayuntamiento de Torremayor (a közérdekű szolgáltatásokat nyújtó cégek által a köztulajdonban álló javak használatáért fizetendő díjat szabályozó, Torremayor önkormányzata által elfogadott költségvetési rendelet) (a továbbiakban: „Ordenanza Fiscal Torremayor”) 2. cikkének (1) bekezdése.

36 — Torremayor költségvetési rendelete 2. cikkének (3) bekezdése.

26. Az Ordenanza Fiscal Torremayor 2. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „a közjavak különleges célú hasznosításának minősül, amennyiben a szolgáltatások nyújtásához ténylegesen az önkormányzati tulajdonban álló utakon, valamint az azok alatt vagy felett elhelyezett antennák, berendezések vagy hálózatok használata szükséges, tekintet nélkül arra, hogy ez utóbbiaknak ki a tulajdonosa.”

27. A 3. cikk (1) bekezdése meghatározza, hogy kire vonatkozik a díjfizetési kötelezettség. A 3. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy:

„[…] díj fizetésére kötelezetteknek minősülnek az (1) bekezdésben említett, szolgáltatást nyújtó vállalkozások, illetve szervezetek abban az esetben is, ha ők a szolgáltatás biztosításához használt megfelelő hálózatok tulajdonosai, és akkor is, ha ugyan e hálózatoknak nem tulajdonosai, azonban rendelkeznek használati, hozzáférési vagy összekapcsolási jogokkal”.

28. Santa Amalia önkormányzata ezzel azonos szabályozást fogadott el.[37] A Tudela önkormányzata által elfogadott szabályozás szintén hasonló.[38]

29. Az önkormányzatok ugyanazt a szabályt alkalmazzák a díj kiszámításához.

30. Az esedékes díj kiszámításához az alapdíjat megszorozzák a díjfizetésre kötelezett gazdasági szereplő piaci részesedését tükröző együtthatóval. Az alapdíjat egy olyan képletet alkalmazva számítják ki, amelynek alkotóelemei tartalmazzák a lakókörzetenkénti becsült átlagos telefonhasználatot, a mobiltelefon-használat arányát, az önkormányzat területén létesített vezetékes telefonok számát, az önkormányzat lakosainak számát, valamint a mobiltelefononkénti becsült átlagos telefonhasználatot és igénybevett szolgáltatást.

31. 2008-ban például Tudela önkormányzata 41 348 EUR összegű díjat vetett ki a Vodafone-ra (annak 32,54%-os piaci részesedése alapján) és 21 830 EUR összegű díjat az Orange-ra (annak 17,18%-os piaci részesedése alapján).

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

32. A szolgáltatásaik nyújtásához más vállalkozások tulajdonában álló berendezéseket használó mobiltelefon-szolgáltatók valamennyi önkormányzati rendeletet megtámadták a spanyol bíróságok előtt.

37 — Ordenanza Fiscal reguladora de la tasa por aprovechamiento especial del dominio público local a favor de empresas explotadoras de servicios de suministros de interés general, approved by the Pleno del Ayuntamiento de Santa Amalia (a közérdekű szolgáltatásokat nyújtó cégek által a helyi köztulajdonban álló javak különleges célú hasznosításáért fizetendő díjat szabályozó, Santa Amalia önkormányzati képviselőtestülete által elfogadott költségvetési rendelet) (a továbbiakban: „Ordenanza Fiscal Santa Amalia”).

38 — Ordenanza Fiscal reguladora de las tasas por la utilización privativa o aprovechamiento especial del dominio público local por empresas explotadoras de servicios de telefonica móvil en el término municipal de Tudela (a Tudela önkormányzatának területén mobiltelefon-szolgáltatásokat nyújtó cégek által a helyi köztulajdonban álló javak magáncélú vagy különleges célú hasznosításáért fizetendő díjat szabályozó költségvetési rendelet) (a továbbiakban: „Ordenanza Fiscal Tudela”).

33. Az említett bíróságok a Vodafone España, S.A. („Vodafone”) által az Ordenanza Fiscal Santa Amalia és az Ordenanza Fiscal Tudela megtámadása iránt benyújtott kérelmet, valamint a France Telecom España, S.A. („Orange”) által az Ordenanza Fiscal Torremayor megtámadása iránt benyújtott kérelmet elutasították. E határozatokat a Tribunal Supremóhoz (legfelsőbb bírósághoz) külön-külön benyújtott fellebbezésekkel megtámadták, majd ezt követően a Tribunal Supremo az alábbi előzetes döntéshozatalra terjesztett kérdéssel fordult a Bírósághoz:

„1) Úgy kell-e értelmezni [az engedélyezési irányelv] 13. cikkét, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi azoknak a vállalkozásoknak a helyi közjavak vonatkozásában biztosított létesítménytelepítési jog után kivetett díj megfizetésére való kötelezését, amelyek anélkül, hogy a hálózat tulajdonosai volnának, azt mobiltelefon-szolgáltatások nyújtására használják?

2) Arra az esetre, ha a Bíróság megítélése szerint a hozzájárulás összeegyeztethető [az engedélyezési irányelv] hivatkozott 13. cikkével, a megtámadott helyi rendelet által a díj megállapítása tekintetében meghatározott feltételek eleget tesznek-e a tárgyilagosság, az arányosság és a megkülönböztetésmentesség hivatkozott rendelkezésben előírt követelményeinek, valamint a szóban forgó erőforrások optimális felhasználásának biztosítását célzó igénynek?

3) Megállapítható-e [az engedélyezési irányelv] hivatkozott 13. cikkének közvetlen hatálya?”

34. A Bíróság, 2011. március 18-i végzésével egyesítette a három ügyet.

35. A spanyol kormány, a lengyel kormány, az Európai Bizottság, a Vodafone, az Orange és Tudela önkormányzata írásbeli észrevételt terjesztett elő.

36. A 2012. január 18-án tartott tárgyaláson a lengyel kormány kivételével a felek szóban is előadták észrevételeiket.

Ténybeli háttér

37. Az előterjesztett kérdések vizsgálata előtt hasznosnak tartom áttekinteni azt, hogy mi a távközlés lényege, illetve, hogy a mobiltelefon-szolgáltatók miért használnak mások tulajdonában álló berendezéseket. [39]

38. A távközlés információk (jelek) adott távolságra történő továbbítását, illetve azon belül történő vételét jelenti. Szükség van hozzá: i. egy adókészülékre, amely az információt jellé alakítja; ii. egy közvetítő eszközre, amely a jelet továbbítja, és iii. egy vevőkészülékre, amely a jelet információvá alakítja. Az a készülék, amely egyszerre működik adó- és vevőkészülékként, az adóvevő. A mobiltelefonok adóvevők, mert képesek a beszédhangot jellé alakítani, és a beszédhangot tartalmazó jeleket venni, illetve átalakítani.

39. Az adó- és vevőkészülékek hálózatba köthetők. A hálózaton belül az útválasztó (router) arra használható, hogy biztosítsa azt, hogy a megfelelő címzett kapja meg a továbbított jelet. Ha a jelet nagy távolságra kell továbbítani, akkor azt erősítővel fel lehet erősíteni. Az „elektronikus hírközlő hálózat” ennélfogva olyan „átviteli rendszer, esetleg kapcsoló vagy útválasztó eszköz, valamint egyéb erőforrás, amely lehetővé teszi a vezetéken, rádióhullámon, optikai vagy egyéb elektromágneses úton történő jelátvitelt […]”. [40]

39 — A ténybeli háttér megírásánál szerencsés módon támaszkodni tudtam az International Telecommunication Union and the Organisation for Economic Co-operation and Development által üzemeltetett tájékoztató weboldalakra.

40 — A keretirányelv 2. cikkének a) pontja. E fogalommeghatározást a 2009/140 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja egy új, de hasonló meghatározással váltotta fel.

40. Információ továbbítható vezeték nélküli technológia alkalmazásával vagy olyan átviteli eszközökön keresztül, mint a vezeték vagy a kábel. A rádióhullámok és az optikai szálak mind-mind hordozóközeg-típusok. A mobiltelefon-szolgáltatók leggyakrabban a rádióhullámokat használják közegként, míg a vezetékes telefonszolgáltatók inkább a kábelre vagy egyéb fizikai eszközökre támaszkodnak.

41. A mobiltelefon-szolgáltatóknak helyhez kötött (vezetékes) és mobilhálózatokhoz való hozzáférésre van szükségük ahhoz, hogy ügyfeleiknek „elektronikus hírközlési szolgáltatást”, vagyis „olyan, általában díjazás ellenében nyújtott szolgáltatást” tudjanak nyújtani, „amely teljes egészében vagy nagyrészt elektronikus hírközlő hálózaton történő jelátvitelből áll”. [41]

42. Ha a hálózat a szóban forgó szolgáltató tulajdonában van, akkor ügyfelei hívni tudják az azonos hálózathoz tartozó harmadik személyeket, és a tőlük érkező hívásokat is fogadni tudják. Lehetséges, hogy a hálózatot képező és az érintett szolgáltatás(ok) nyújtását lehetővé tevő infrastruktúra egésze vagy egy része a szolgáltató tulajdonában van. Az ügyfelek azonban a hasonló szolgáltatást nyújtó, ám az olyan másik vállalkozás tulajdonában lévő, valamely más hálózathoz tartozó szolgáltatók ügyfeleivel is kommunikálni szeretnének, amelyek esetleg a szolgáltató versenytársai lehetnek. Lehetséges, hogy az ügyfelek mobiltelefonnal vagy vezetékes telefonnal, vagy mindkettővel rendelkeznek, és ezek mindegyike eltérő hálózathoz tartozik.

43. Az elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó cégeknek emiatt ahhoz, hogy ügyfeleik hívásokat tudjanak kezdeményezni és fogadni, össze kell kapcsolniuk a hálózataikat, és hozzá kell tudni férniük az olyan infrastruktúrákhoz, mint az útválasztók, az optikai szálak vagy a rézkábelek, amelyek esetleg más vállalkozás tulajdonában állnak. Az összekapcsolás a nyilvános hálózatüzemeltetők között létrehozott különleges hozzáféréstípus. [42] A szolgáltatók azért kötnek áralkut és megállapodásokat, hogy hálózataikat össze tudják kapcsolni, illetve, hogy más típusú hozzáférést kapjanak.

Értékelés

1. kérdés

44. A Tribunal Supremo lényegében azt kérdezi, hogy az olyan vállalkozásokra kivetett díjak, amelyek mobiltelefon-szolgáltatás nyújtásához úgy használnak valamely létező hálózatot, hogy az nem az ő tulajdonukban van, az engedélyezési irányelv 13. cikke szerinti olyan díjaknak minősülnek-e, „amelyek[et] az állami vagy magántulajdonú ingatlanokon, azok felett vagy alatt létesítmények telepítésére vonatkozó jogokért” vetnek ki, és „tükrözik az ilyen erőforrások optimális felhasználásának biztosítására vonatkozó igényt”.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

45. A Tribunal Supremo, a Vodafone, az Orange, a Bizottság és a lengyel kormány úgy véli, hogy az engedélyezési irányelv 13. cikkének szövege, a 2002-es csomag többi irányelvével összefüggésben értelmezve, nem támasztja alá ezt az értelmezést. A 13. cikk lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy díjat vessenek ki a köztulajdonban lévő ingatlanon, a felett vagy az alatt elhelyezett létesítmény telepítésért, de nem a már meglévő infrastruktúra használatáért.

41 — A keretirányelv 2. cikkének c) pontja.

42 — Lásd a fenti 18. pontban szereplő meghatározást.

46. Ezzel szemben a spanyol kormány és Tudela önkormányzata amellett érvel, hogy ilyen esetekben a mobiltelefon-szolgáltatók valójában közterületet foglalnak el. Ha csak a létesítmények tulajdonosait vetnék díjfizetési kötelezettség alá, az versenyhátrányba hozná a vezetékes telefonszolgáltatókat, mert ők a legtöbb hálózatnak egyben a tulajdonosai is; és ez ellentétes lenne a technológiasemlegesség elvével. A spanyol kormány úgy érvel, hogy „a létesítmény telepítésére vonatkozó jogokért [kivetett] díj" kifejezés magában foglalja azokat a díjakat is, amelyeket a más vállalkozások tulajdonában álló ilyen létesítmények *használatáért* vetnek ki.[43]

Az engedélyezési irányelv 13. cikkének értelme

47. A 13. cikk két mondatból áll. Az első mondat úgy rendelkezik, hogy a tagállamok díjakat vethetnek ki „a rádiófrekvencia- vagy számhasználati jogokért, illetve az állami vagy magántulajdonú ingatlanokon, azok felett vagy alatt létesítmények telepítésére vonatkozó jogokért, amelyek tükrözik az ilyen erőforrások optimális felhasználásának biztosítására vonatkozó igényt". A második mondat szerint, ha a tagállamok ilyen díjakat vetnek ki, akkor „biztosítják, hogy az ilyen díjak tárgyilagos mérce szerint indokoltak, átláthatóak, megkülönböztetéstől mentesek és a céljukkal arányosak legyenek, és hogy megállapításuk a [keretirányelv] 8. cikkében szereplő célkitűzések figyelembevétele mellett történjen".

48. Az első mondat lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy három különböző esemény (három, külön meghatározott jog megadása) kapcsán díjat vessenek ki, míg a második mondat meghatározza azokat a feltételeket, amelyeknek e díjaknak meg kell felelniük. Nem vethetők ki olyan díjak, amelyek a második mondatban szereplő feltételek egy részének vagy egészének megfelelnek, azonban nem az első mondatban meghatározott események kapcsán vetik ki őket.

49. Az első kérdés tehát arra vonatkozik, hogy a valamely más vállalkozás tulajdonában álló létesítmények használata alapot adhat-e az engedélyezési irányelv 13. cikkének hatálya alá tartozó díj kivetésére.[44]

50. Véleményem szerint nem.

51. Véleményem szerint a létesítménytelepítés annak a tárgyi infrastruktúrának a kiépítését jelenti, amelynek a használata révén lehetővé válik az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása. A 13. cikk alkalmazásában díjfizetési kötelezettség azon vállalkozás tekintetében merül fel, amely e létesítmény tekintetében jogokkal rendelkezik, függetlenül attól, hogy a létesítmény kinek a tulajdonában áll.

52. Mivel a vonatkozó irányelv nem ad a „létesítmények" fogalmára külön meghatározást, ezért az véleményem szerint általános értelemben, vagyis úgy értendő, mint a valamely tevékenység elvégzéséhez szükséges tárgyi eszközök vagy berendezések. Távközlési kontextusban ez olyan tárgyi berendezéseket jelent, amelyekre az információk (jelek) adott távolságra történő továbbításához és fogadásához szükség van. Ilyen létesítményt „telepíteni" pedig csak azt jelentheti, hogy azt fizikailag úgy elhelyezni, hogy azáltal az bizonyos időn keresztül erre a célra legyen használható.

43 — Írásbeli észrevételeiben Tudela önkormányzata látszólag ugyanezt az álláspontot fogadta el, és a 13. cikk teleologikus értelmezését fejtette ki. Ugyanakkor, és ez a tárgyaláson vált még egyértelműbbé, Tudela önkormányzata úgy érvelt, hogy a 13. cikk első mondata nem vonatkozik az alapeljárás tárgyát képező díjakra, és így ő azt kivethetette (annak ellenére, hogy a létesítmények használói ugyanúgy közterületet foglalnak el, mint azok a vállalkozások, amelyek a létesítményeket telepítik). Lásd még alább a 65–70. pontot.

44 — Ez a kérdés tehát eltér a C-544/03. és C-545/03. sz., Mobistar és Belgacom egyesített ügyekben (EBHT 2005., I-7723 o.) tárgyalt kérdéstől, amely a távvezetékoszlopokhoz, antennarudakhoz és antennákhoz hasonló infrastruktúrák tulajdonjogára kivetett éves adóval volt kapcsolatos, és amelyet az EK 49. cikk (jelenleg EUMSZ 56. cikk), valamint a távközlési piacon folyó versenyre irányadó, akkoriban hatályos közösségi jogszabályok alapján bíráltak el.

53. Ezt az értelmezést támasztja alá a keretirányelv 2. cikkének e) pontja is, amely szerint „kapcsolódó eszközök” az „olyan, elektronikus hírközlő hálózathoz, illetve elektronikus hírközlési szolgáltatáshoz kapcsolódó eszközök, amelyek lehetővé teszik, illetve támogatják az adott hálózat, illetve szolgáltatás útján történő szolgáltatásnyújtást”.[45] Az eszközökhöz [máshol: létesítményekhez] való hozzáférés többek között magában foglalja „a fizikai infrastruktúrához való hozzáférést, beleértve az épületeket, alépítményeket és antennatartókat”.[46] A közös eszközhasználat magában foglalja „a fizikai helymegosztást, valamint az alépítmény, épület, antennatartó, antenna vagy antennarendszer közös használatát”.[47]

54. A 13. cikknek a kapcsolódó többi irányelvben szereplő e meghatározásokkal együttesen történő értelmezése tehát azt sugallja, hogy a „létesítmények” [a keretirányelvben: „eszközök”] kifejezés csak úgy érthető, hogy az az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtását lehetővé tevő tárgyi infrastruktúrát jelenti.

55. A 13. cikk tárgya és célja is ezt az értelmezést erősíti meg.

56. A 13. cikk azért jogosítja fel a tagállamokat díj kivetésére, mert a létesítmények telepítése közterület (vagy magánterület) olyan elfoglalásával jár, amely csökkenti az ingatlan egyéb célokra való használhatóságát.

57. A 13. cikkben hallgatólagosan az is benne van, hogy a „szolgalmi jogok” „szűkös” erőforrások, akárcsak a rádiófrekvenciák és a számok.[48] Azok felhasználásával tehát takarékosan kell bánni. A 13. cikk lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy így járjanak el, azáltal, hogy megengedi, hogy olyan díjat vessenek ki, amely „tükrözi az ilyen erőforrások optimális felhasználásának biztosítására vonatkozó igényt”.

58. A köztulajdonban álló ingatlanra tartóoszlopot telepíteni például azt jelenti, hogy erre az ingatlanra más „szolgalmi jogok” nem adhatók. A nemzeti hatóságok vélhetően szeretnék elejét venni annak, hogy például a városközpontokban vagy az erdők mellett telepítsenek tartóoszlopokat. E tekintetben a jogalkotó elismerte azt, hogy „a közös eszközhasználat területrendezési, közegészségügyi, illetve környezetvédelmi okokból hasznos lehet, és azt a nemzeti szabályozó hatóságoknak önkéntes megállapodások alapján ösztönözniük kell”,[49] valamint azt, hogy „az elektronikus hírközlési piacnak és az ehhez kapcsolódó infrastruktúrának a fejlődése káros hatással lehet a környezetre és a tájképre”.[50] Én – Tudela önkormányzatával ellentétben – nem fogadom el azt, hogy a közterület általában véve nem olyan szűkös erőforrás, mint a számok vagy a rádiófrekvenciák. Azt sem fogadom el, hogy a 13. cikk alapot teremt a díjaknak az ilyen ingatlanon telepített létesítmények valamennyi *kedvezményezettjével* szemben történő kivetésére.

45 — A keretirányelv módosított változata szerint a „kapcsolódó létesítmények” fogalmába beletartoznak „az épületek vagy az épületek bejáratai, az épületek kábelezése, az antennák, a tornyok és egyéb támasztószerkezetek, az alépítmények, a kábelcsatornák, a tartóoszlopok, az ellenőrzőaknák és a szekrények”; lásd a 2009/140 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját.

46 — A hozzáférési irányelv 2. cikkének a) pontja.

47 — A keretirányelv (23) preambulumbekezdése. Az engedélyezési irányelv 13. cikkében szereplő „létesítmények” kifejezésnek az én értelmezésem szerinti jelentése nem zárja ki azt, hogy ugyanezt a kifejezést a 2002-es csomag többi irányelve szélesebb értelemben használja. Lásd például az egyetemes szolgáltatási irányelv I. mellékletének B. részét.

48 — Ez egybevág az EU-nak és tagállamainak a hírközlő hálózatok és hírközlési szolgáltatások szabályozása tekintetében a Kereskedelmi Világszervezetben (WTO) tett kötelezettségvállalásaival is. A WTO 1996. április 24-i referenciaanyaga azt írja, hogy „a szűkös erőforrások, köztük a frekvenciák, a számok és a szolgalmi jogok elosztására és használatára vonatkozó eljárásokat objektíven,, kellő időben, átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes módon kell lefolytatni” (a 6. pont első mondata). A keretirányelv (29) preambulumbekezdése utal rá, hogy az EU és a tagállamok a szabványokkal, valamint a távközlő hálózatok és távközlési szolgáltatások keretszabályozásával kapcsolatban kötelezettségvállalásokat tettek a Kereskedelmi Világszervezetben.

49 — A keretirányelv (23) preambulumbekezdése.

50 — A hozzáférési irányelv (24) preambulumbekezdése.

59. A spanyol kormány azon véleményével sem értek egyet, hogy egy másik vállalkozás létesítményének a mobiltelefon-szolgáltató által történő *használata* ugyanolyan kihatással van a „szolgalmi jogok” elérhetőségére, mint a létesítmények telepítése. Tudela önkormányzata ezenfelül úgy érvelt, hogy e használat a közterület elfoglalásának egyik formáját képezi. Szerintem ez téves felfogás.

60. Ha egy vállalkozás kábelt telepít valamely közút alatt azért, hogy jeleket tudjon továbbítani akár vezetékes telefonok, akár vezetékes és mobiltelefonok között, a kábel telepítése az, amihez a szolgalmi jogra szükség van, ameddig a kábel telepítése meg nem történik. Amint megtörtént a telepítés, függetlenül attól, hogy mekkora adatmennyiség továbbítható a kábelen keresztül, a kábel használata nem változtat a „szolgalmi jogok” elérhetőségén.[51] Igaz, hogy a létesítményt telepítő vállalkozásoktól eltérő használók is részesülnek a „szolgalmi jogok” által az előbbi részére nyújtott előnyökből. Versengő piacon azonban az e használatért (azaz a „hozzáférésért”) kialkudott ár vélhetően tartalmazni fogja ezen előny ellenértékét.

61. Ezenfelül a 13. cikk olyan értelmezése, amely szerint az feljogosítja a tagállamokat arra, hogy díjat vessenek ki a létesítmények használatáért, nehezen egyeztethető össze a keretirányelv 8. cikkében meghatározott célkitűzésekkel.[52]

62. Az említett irányelv 8. cikke (2) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy a nemzeti hatóságoknak biztosítaniuk kell, „hogy az elektronikus hírközlési ágazatban ne legyen versenytorzulás vagy versenykorlátozás”. Ez a cél, miként azt a Bíróság kimondta, „csak akkor garantálható, ha biztosítják a különböző szolgáltatók közötti esélyegyenlőséget”.[53]

63. Véleményem szerint az esélyegyenlőség nem biztosított olyankor, amikor az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásához használt létesítmények tulajdonjogával rendelkező vállalkozások továbbháríthatják a telepítési jogokért fizetett díjakat azon árakon keresztül, amelyeket a létesítményeket használó szolgáltatókkal kialkudtak, ha – akárcsak a jelen alapeljárásban – e szolgáltatók a díjat az önkormányzatoknak is meg kell fizessék e használatért. Ilyen körülmények esetén torzul a verseny, hiszen a létesítmények használója kettős anyagi terhet visel. Ez elriaszthatja a szolgáltatókat a piacralépéstől, és magasabb fogyasztói árakat eredményezhet.

64. Valamely vállalkozás létesítményeinek használatát díjfizetéshez kötni az új és a meglévő piaci szereplőket – a díj mértékétől függően – arra ösztönözheti, hogy inkább saját létesítmény telepítésébe ruházzanak be, és a másokéhoz való hozzáférés helyett építsék ki saját hálózatukat. Habár ezzel nem azt akarom sugallni, hogy az új infrastruktúrába való beruházás nem erősíti a versenyfeltételeket, és nemássa alá a már meglévő infrastruktúra jelentős részének tulajdonjogával rendelkező vállalkozások domináns pozícióját, további aggodalmakra adhat okot viszont az, hogy a rendelkezésre álló „szolgalmi jogokhoz” való hozzáférésre egyre nagyobb nyomás nehezedik, és növekedhetnek a szolgáltatásnyújtás költségei. Mindezt nehéz összeegyeztetni azzal az igénnyel, hogy a tagállamoknak ösztönözniük kell a közös eszköz- és tulajdonhasználatot,[54] „feladatkörüket oly módon gyakorolva, hogy az a hatékonyságot és a fenntartható versenyt előmozdítsa, és a végfelhasználók számára a lehető legelőnyösebb legyen”.[55]

51 — Evidensnek tűnik, hogy ezeket a létesítményeket a vállalkozások csak a telepítésüket *követően* tudják a tervezett céljuknak megfelelően használni.

52 — Az említett irányelv 8. cikkére való hivatkozás azt követően került bele az engedélyezési irányelv 13. cikkébe, hogy a Parlament kifejtette aggodalmát azzal kapcsolatban, hogy a tagállamok között eltérések vannak a felhasználói díjak rendszereit illetően, ami akadályozza a belső piac megfelelő működését. Lásd az engedélyezési irányelv módosított javaslatát (COM (2001) 372 végleges), 4. o.

53 — Lásd még a C-85/10. sz. Telefónica Móviles ügyben hozott ítélet (EBHT 2011., I-1575. o.) 30. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

54 — A keretirányelv 12. cikkének (1) bekezdése. Sőt, az ugyanezen irányelv 12. cikk (2) bekezdésében és (23) preambulumbekezdésében leírt körülmények esetén a tagállamok az eszközök közös használatát is előírhatják.

55 — A hozzáférési irányelv 5. cikkének (1) bekezdése.

65. Végül, számomra úgy tűnik, hogy az engedélyezési irányelv 13. cikke nem értelmezhető úgy, hogy az kiterjed a más vállalkozások tulajdonában álló létesítmények használatáért fizetett díjakra, mivel az ilyen használat egyszerűen nem tartozik az említett irányelv hatálya alá.

66. Az engedélyezési irányelv célja egy olyan jogi keret létrehozása, amely „biztosítja az elektronikus hírközlő hálózatok szolgáltatásának és az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásának szabadságát, amelyet kizárólag az ebben az irányelvben megállapított feltételek korlátozhatnak”,[56] valamint az engedélyezési szabályok és feltételek harmonizációja és egyszerűsítése.[57] A meghatározott feltételek az elektronikus hírközlési hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz adott általános felhatalmazásra, a rádiófrekvencia-használati jogokra és a számhasználati jogokra vonatkoznak.[58]

67. Valamely teher vagy díj így akkor tartozik az engedélyezési irányelv hatálya alá, ha azt az elektronikus hírközlő hálózatok és szolgáltatások piacához való hozzáféréssel kapcsolatban, vagy olyan erőforrásokkal kapcsolatban vetik ki, mint a számok, a rádiófrekvenciák vagy a „szolgalmi jogok” Ha ez az eset áll fenn, akkor a tagállamok kizárólag a 12. és 13. cikkben írt célokból és ott írt feltételek alapján vethetnek ki díjakat és terheket.[59] Ezeken kívül egyéb díjakat és terheket nem vethetnek ki. Ez a következtetés összhangban van a bíróság azon határozatával, amely szerint a tagállamok nem vethetnek ki díjakat vagy terheket az engedélyezési eljárással kapcsolatban a 97/13 irányelvben foglaltakon kívül,[60] amely irányelvet a keretirányelv hatályon kívül helyezett.[61] Tudela önkormányzatával ellentétben tehát én nem gondolom, hogy a tagállamok szabadon kivethetnek bármiféle olyan díjat, amely nem tartozik az engedélyezési irányelv 12. és 13. cikkének hatálya alá.

68. Az olyan díjakat, mint amilyen az alapeljárás tárgyát képező is, a valamely más vállalkozás tulajdonában álló létesítményekhez való hozzáférésért, illetve az azokkal történő összekapcsolódásért vetik ki, és így azokra a hozzáférési irányelv vonatkozik.

69. A hozzáférési irányelv „jogokat és kötelezettségeket állapít meg az üzemeltetők és azon vállalkozások számára, amelyek az üzemeltetők hálózataihoz, illetve kapcsolódó eszközeihez kívánnak hozzáférni, illetve azokkal összekapcsolódni”.[62] A rendelkezés abból indul ki, hogy „egyes vállalkozások a szolgáltatásaik teljesítése során a mások által biztosított infrastruktúrára támaszkodnak”,[63] valamint abból, hogy „nyílt versenypiacon nem létezhetnek olyan korlátozások, amelyek a vállalkozásokat megakadályozzák abban, hogy egymás között hozzáférési és összekapcsolási megállapodásokat kössenek”.[64] Az 5. cikk részletezi a nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörét és feladatkörét a hozzáférés és az összekapcsolás tekintetében, és felsorolja azokat a körülményeket, amelyek esetén, ha a kereskedelmi tárgyalások kudarcot vallanak, a kormányzati beavatkozás megengedett annak érdekében, hogy a megfelelő hozzáférést és összekapcsolást, továbbá a szolgáltatások együttműködési képességét biztosítsák.[65] E feladatkört oly módon kell gyakorolni, hogy „az a hatékonyságot és a

56 — Az engedélyezési irányelv (3) preambulumbekezdése.

57 — Az engedélyezési irányelv 1. cikkének (1) bekezdése.

58 — Az engedélyezési irányelv melléklete tartalmazza az általános felhatalmazásokhoz (A. rész), a rádiófrekvencia-használati jogokhoz (B. rész) és a számhasználati jogokhoz (C. rész) fűzhető feltételek kimerítő felsorolását.

59 — Nem értek egyet a Bizottsággal azt illetően, hogy a 13. cikk eltér a 12. cikktől. Mindkét rendelkezés külön tényállásokról rendelkezik, amelyek tekintetében díj vagy teher vethető ki. A szövegezés is azt sugallja, hogy a két rendelkezésben említett terhek és díjak nem zárják ki kölcsönösen egymást azért, mert a 12. cikk például úgy rendelkezik, hogy igazgatási díj vethető ki az olyan vállakozásokra, amelyeknek használati jogot adtak, a 13. cikk pedig eközben lehetővé teszi e jogra tekintettel a tagállamok számára díj kivetését. Mindenesetre, a 12. cikk értelmezése a jelenleg a Bíróság előtt folyamatban lévő többi ügy kimenetelétől is függ: lásd például a C-485/11. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyet.

60 — A C-284/10. sz. Telefónica de España ügyben 2011. június 7-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-6991. o.) 19. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Az egyetemes szolgáltatási irányelv feljogosítja a tagállamokat külön mechanizmus bevezetésére az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek nettó költségeinek megosztására.

61 — Lásd a fenti 8. pontot.

62 — A hozzáférési irányelv 1. cikkének (2) bekezdése.

63 — A hozzáférési irányelv (6) preambulumbekezdése.

64 — A hozzáférési irányelv (5) preambulumbekezdése.

65 — A hozzáférési irányelv (6) preambulumbekezdése.

fenntartható versenyt előmozdítsa, és a végfelhasználók számára a lehető legelőnyösebb legyen”.[66] Ennek érdekében a nemzeti hatóságok kötelezhetik a vállalkozásokat hozzáférés biztosítására és összekapcsolásra a verseny növelésének eszközeként, továbbá a hozzáférési irányelv a 9–13. cikkében meghatározott kötelezettségeket írhatnak elő.[67]

70. A hozzáférési irányelv egyik rendelkezése sem biztosít hatáskört arra, hogy a felhasználóktól díjat követeljenek a más vállalkozás létesítményéhez való hozzáférésért és az összekapcsolásért.[68] Bár elfogadom, hogy a tagállamok bizonyos mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az irányelvek átültetésének formáját és módját illetően, mégis úgy tűnik nekem, hogy az olyan díj, mint az alapeljárás tárgyát képező, jelentős akadályát képezi a mobiltelefon-szolgáltatók szolgáltatásnyújtási szabadságának, és nem szolgálhatja sem a hozzáférési irányelv, sem a kapcsolódó többi irányelv céljait, illetve az ezen irányelvekből eredő kötelezettségek végrehajtását.

71. Ennélfogva úgy gondolom, hogy az engedélyezési irányelv 13. cikke nem jogosítja fel a tagállamokat arra, hogy díjat vessenek ki a mobiltelefon-szolgáltatókra a köztulajdonban vagy valamely más vállalkozás tulajdonában álló ingatlanra telepített létesítmények használatáért, mivel az ilyen díj nincs összefüggésben a „szolgalmi jogokkal”.

2. kérdés

72. A második kérdés az engedélyezési irányelv 13. cikke második mondatának értelmére vonatkozik.

73. Miként azt korábban jeleztem, úgy vélem, hogy a 13. cikk nem ad alapot az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló díjak kivetésére.[69] Ennek alapján a második kérdést nem kell megválaszolni.

74. Ennek ellenére, ha a Bíróság az első kérdést illetően nem értene egyet az indítványomban foglaltakkal, akkor vizsgálnom kell azon előírás jelentését, miszerint a díjaknak „tárgyilagos mérce szerint indokoltaknak, … megkülönböztetéstől menteseknek és céljukkal arányosaknak” kell lenniük.[70] Ez esetben a nemzeti bíróság feladata eldönteni, hogy a szóban forgó díjak megfeleltek-e ezeknek a feltételeknek.

75. A második kérdés „az ilyen erőforrások optimális felhasználásának biztosítására vonatkozó igény” mondatrész értelmére is vonatkozik.[71] Nekem úgy tűnik, hogy ez a követelmény a 13. cikk első mondatához kapcsolódik.[72] Ha egy díj nem tükrözi ezt az igényt, akkor nem szükséges a második mondatban szereplő feltételeket vizsgálni.

66 — A hozzáférési irányelv 5. cikkének (1) bekezdése.

67 — A hozzáférési irányelv 5. cikke és 8. cikkének (1) bekezdése.

68 — A tagállamokat bizonyos körülmények esetén arra felhatalmazó rendelkezésekben, hogy az olyan piacokon tapasztalható árakat, valamint hozzáférési és összekapcsolási költségeket, ahol nincs hatékony verseny, ellenőrizzék, nem található utalás olyan hatáskörre, amely a létesítményhasználat díjhoz kötésére, vagy annak szükségességére vonatkozna, hogy a fizetendő díjat például valamilyen költség-visszatérítési mechanizmus vagy árképzési módszer révén figyelembe vegyék.

69 — Lásd a fenti 47. és 71. pontot.

70 — A második kérdés nem utal az átláthatóság követelményére.

71 — A Bíróság megállapította, hogy „a díjösszegek meghatározása komplex gazdasági értékelést jelent”, és így „a nemzeti hatóságoktól nem várható, hogy e tekintetben szigorú kritériumoknak feleljenek meg, amennyiben a közösségi jog által előírt határokon belül maradnak”: a C-462/99. sz. Connect Austria ügyben hozott ítélet (EBHT 2003., I-5197. o.) 92. pontja. Lásd még a fenti 53. lábjegyzetben hivatkozott Telefónica Móviles ügyben hozott ítélet 25. pontját.

72 — Lásd a fenti 62–64. pontot.

Az arra vonatkozó feltétel, hogy a díjnak tárgyilagos mérce szerint indokoltnak kell lennie

76. Véleményem szerint az engedélyezési irányelv 13. cikke szerinti díjak nem tárgyilagos mérce szerint indokoltak, ha mértékük nem kötődik a „szűkös” erőforrás használatának intenzitásához, valamint e használat jelenlegi és jövőbeli értékéhez. E tekintetben az engedélyezési irányelv szerint a létesítménytelepítési jogokért díjak vethetők ki az egyes vállalkozásokra. [73]

77. Véleményem szerint a tagállamok nem vethetnek ki a létesítménytelepítési jogokért olyan díjakat, amelyek állítólag a „szolgalmi jogok” optimális felhasználásának biztosítására vonatkozó igényt tükrözik, ugyanakkor nem az e célnak megfelelő paraméterek alapján – például az adott ingatlannak a vállalkozás által történő használatának intenzitása, időtartama és értéke, vagy az ingatlan eltérő célra történő használatának lehetőségei – állapítják meg őket. [74]

78. Ha a Bíróság egyetért azzal, hogy a 13. cikk első mondata a létesítmények *használatáért* fizetett díjakra is vonatkozik, akkor úgy vélem, hogy ugyanezek az elvek alkalmazandók. Ilyen körülmények esetén a létesítmények használata kihatással van a „szolgalmi jogok” elérhetőségére. Ennélfogva a díj értéke bizonyára oly módon is meghatározható, ami kifejezi a „szűkös” erőforrás eme használatának intenzitását, és az eltérő használati lehetőségeket is.

79. A vállalkozások bruttó bevételén alapuló díj úgy tűnik, mintha elsősorban bevételi forrást jelentene, ami nem képezi megfelelő, tárgyilagos mérce szerinti indokát a díjnak a 13. cikk értelmében. [75] A Bíróság azt is megállapította, hogy (az engedélyezési irányelv 13. cikkében írt) díj mértékének a vállalkozások forgalma alapján történő kiszámítása jelentősen növeli a fizetendő összeget, és így „jelentős akadályát képezi a távközlési szolgáltatások nyújtására vonatkozó szabadságának”. [76] Az a tény, hogy a díj leginkább az erőfölényes helyzetben lévő piaci szereplőket érintheti, nem változtat e következtetésen.

Az arra vonatkozó feltétel, hogy a díjnak arányosnak kell lennie

80. Valamely díj nem arányos, ha olyan paramétereken alapul, illetve azt olyan szinten határozzák meg, amelyek túllépik a „szűkös” erőforrás optimális felhasználásának a díj révén történő biztosításához szükséges mértéken.

81. Ugyanez a helyzet olyankor, ha a díj olyan magas, hogy elrettent a hálózatok kiépítésébe és létesítmények telepítésébe történő beruházástól, és akadályozza a versenyt, vagy olyan alacsony, hogy nem járul hozzá ezen erőforrás használatának hatékony kezeléséhez. [77]

82. A Tribunal Supremótól eltérően azonban én nem gondolom, hogy minél intenzívebb a „szűkös” erőforrás használata, annál magasabb díjat kell kiszabni e használatért. Olyan helyzet is elképzelhető például, amikor a létesítménytelepítési jogokért kivetett díj csökkenthető annak érdekében, hogy figyelembe vegyék azt, hogy valamely vállalkozás milyen mértékben tette lehetővé azt, hogy létesítményét más vállalkozások használják. Ilyen körülmények esetén az intenzívebb használatért kivetett *alacsonyabb* díj hozzájárulhat az ingatlan optimális kihasználásához.

73 — A (31) preambulumbekezdés.

74 — A Telefónica Móviles ügyben a Bíróság egyetértett a spanyol kormánnyal és a Bizottsággal azt illetően, hogy „e díj összeg[ét] megfelelő szinten [kell meghatároz[ni] többek között az ezen [»szűkös«] erőforrások használati értékének kifejezéséhez, ami megköveteli az érintett piac gazdasági és technológiai helyzetének figyelembevételét”; a fenti 53. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 28. pontja.

75 — A díj történeti hátterének felidézésekor úgy tűnt, hogy Tudela önkormányzata elismeri, hogy a díja eredeti célja bevételek megteremtése volt, a köztulajdonban lévő ingatlanok használatával járó előnyök alapján, vagyis, az ilyen ingatlanokon telepített létesítmények használatával nyújtott szolgáltatások értéke alapján.

76 — A C-292/01. és C-293/01. sz. Albacomand és Infostrada egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2003., I-9449. o.) 39. és 40. pontja.

77 — Lásd még a fenti 53. sz. lábjegyzetben hivatkozott Telefónica Móviles ügyben hozott ítélet 29. pontját.

83. Tudela önkormányzata ezenfelül úgy érvel, hogy az általa kivetett díjat olyan paraméterek alapján számítják ki, amelyek tükrözik annak a köztulajdonban lévő ingatlannak a piaci értékét, amelyre a létesítményt telepítik.

84. Mégha (*quod non*) a díjat a 13. cikk első mondatának hatálya alá is lehetne sorolni, akkor sem vagyok meggyőződve ezen érv helyességéről.

85. Az önkormányzatok által alkalmazott képletben az egyetlen releváns paraméter az adott évben az önkormányzat területén telepített vezetékes telefonvonalak száma. Ez a szám azonban nincs összefüggésben a valamely más vállalkozás tulajdonában álló létesítménynek a mobiltelefon-szolgáltatók általi különleges célú használatával. A mobiltelefon-szolgáltatónak a helyi piacon belüli részesedése sincs semmiféle nyilvánvaló korrelációban azon önkormányzati tulajdonú ingatlan használatának intenzitásával, amelyre az érintett hálózatokat és kapcsolódó eszközöket telepítik, még akkor sem, ha az összefüggésben lehet az e hálózatokhoz és létesítményekhez való hozzáférés és összekapcsolás igényével.

86. Ami a településegységenkénti átlagos mobiltelefon-használatot, a lakosok számát és a mobiltelefononkénti átlagos telefonhasználatot és szolgáltatás-igénybevételt illeti, e paraméterek némi összefüggést mutathatnak a más vállalkozás tulajdonában álló hálózat és létesítmények használatának intenzitásával. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy egyáltalán nincsenek kapcsolatban a díjat megfizető szolgáltató által nyújtott azon tényleges mobiltelefonos szolgáltatásokkal, amelyek nyújtásához a köztulajdonra telepített létesítményeket használták.

Az arra vonatkozó feltétel, hogy a díjnak hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek kell lennie

87. Valamely díj akkor alkalmaz hátrányos megkülönbözetést, ha „hasonló eseteket eltérően kezel, ami egyes piaci szereplőknek másokhoz képest hátrányt okoz, anélkül, hogy ezt a bánásmódbeli eltérést lényeges és objektív különbségek megléte indokolná”.[78] Ez lehet a helyzet olyankor, amikor az erőforrásokat összehasonlítható módon használó szolgáltatókra kivetett díjak gazdasági értelemben véve nem azonosak, vagy amikor az eltérő használatra kivetett díjak azonosak.[79]

88. A kérdést előterjesztő bíróság feladata eldönteni, hogy a mobil és a vezetékes telefonszolgáltatók függetlenül csatlakozásuk helyétől, olyan létesítményeket használnak, amelyeket köztulajdonban lévő ingatlanra, az alatt vagy afölött telepítettek, összehasonlítható helyzetben vannak-e. E tekintetben relevánsnak tartom azt, hogy e szolgáltatók a más vállalkozás köztulajdonban (vagy magántulajdonban) lévő ingatlanra telepített létesítményéhez való – összehasonlítható – hozzáférésre és összekapcsolódásra támaszkodnak-e szolgáltatásaik nyújtásához, és hogy egymással versenyben állnak-e.

89. Ha a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy összehasonlítható helyzetben vannak, akkor a más vállalkozás létesítményének használatáért járó díj összegét ugyanazon objektív paraméterek alapján kell kiszámítani. Ez a technológiasemlegességre vonatkozó kötelezettséggel is összhangban áll.[80] E tekintetben például, ha a valamely más vállalkozás létesítményéhez kapcsolódó vezetékes telefonszolgáltatók levonhatják az összekapcsolódás költségeit az önkormányzatnak fizetendő díjból, akkor hasonló körülmények esetén a mobiltelefon-szolgáltatóknak is biztosítani kell ezt a lehetőséget.

78 — A fenti 71. lábjegyzetben hivatkozott Connect Austria ügyben hozott ítélet 115. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Lásd még a C-431/07. P. sz. Bouygues-ügyben hozott ítélet (EBHT 2009., I-2665. o.) 114. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

79 — Lásd még a fenti 53. lábjegyzetben hivatkozott Telefónica Móviles ügyben hozott ítélet 31. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

80 — A keretirányelv (18) preambulumbekezdése.

90. Nem gondolom, hogy a 13. cikk szempontjából releváns az, hogy a használó a létesítmény tulajdonosa-e. E rendelkezés szerint az számít, hogy mi a díjfizetési kötelezettséget keletkeztető esemény Ugyanezt a képletet kell tehát alkalmazni azon telefonszolgáltatók kötelezettségének meghatározásakor is, amelyek nem tulajdonosai a létesítményeknek, de azokat összehasonlítható módon használják. Ilyen körülmények esetén, vélelmezve, hogy a nemzeti jog szintén díjat vet ki a létesítménytelepítési jogokért, az első kérdésre adott igenlő válasz azt jelentené, hogy egyes vállalkozásoknak esetleg díjat kell fizetniük mind a létesítménytelepítés, mind annak használata után. Ez a logikus következménye annak, ha elfogadjuk a spanyol kormány érvelését. [81]

91. Ezzel szemben a létesítményeket telepítő vállalkozások – akár mobiltelefon-szolgáltatók, akár nem – véleményem szerint nincsenek összehasonlítható helyzetben a valamely más vállalkozás létesítményeit használó mobiltelefon-szolgáltatókkal. A köztulajdonban lévő ingatlanoknak az előbbiek által történő használata közvetlen kihatással van az ezen erőforráshoz való hozzáférés elérhetőségére, és akadályozza a tulajdonos kizárólagos jogait. Az utóbbiak által történő használatnak nincs ilyen hatása. Gazdasági értelemben a kétféle használat nem tekinthető egymással egyenértékűnek.

Következtetés

92. Ennélfogva úgy vélem, hogy a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a díjat olyan esetben határozzák meg olyan körülmények alapján, amelyek nem felelnek meg a tárgyilagos mérce szerinti indokoltság, az arányosság és a megkülönböztetésmentesség követelményének, ha az a vállalkozás bevételén vagy piaci részesedésén, vagy olyan egyéb paramétereken alapul, amelyek esetében nincs összefüggés a „szűkös” erőforráshoz való hozzáférés rendelkezésre állása és aközött, hogy a vállalkozás ténylegesen ezt az erőforrást használja.

3. kérdés

93. Harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy az engedélyezési irányelv 13. cikke közvetlen hatállyal rendelkezik-e.

94. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely irányelv feltétlen és kellően pontos rendelkezéseire a nemzeti bíróságok előtti eljárásban hivatkozni lehet a tagállammal szemben, amennyiben az nem ültette át az irányelvet a nemzeti jogba, vagy azt késedelmesen, illetve nem megfelelően ültette át. [82]

95. A harmadik kérdés azért vetődik fel, mert a Vodafone és az Orange az engedélyezési irányelv 13. cikkére hivatkozott a három önkormányzat által kivetett díj megtámadásakor. A spanyol kormány és Tudela önkormányzata úgy véli, hogy a harmadik kérdésre nem szükséges választ adni, mivel a díj nem összeegyeztethetetlen az engedélyezési irányelvvel.

96. Véleményem szerint a 13. cikknek közvetlen hatálya van.

97. Amint azt az eljárásban részt vevő több fél is kiemelte észrevételében, a Bíróság a Connect Austria ügyben hozott ítéletében megállapította, hogy a 97/13 irányelv 11. cikke (2) bekezdésének közvetlen hatálya volt. [83] Az említett rendelkezés azokra a díjakra vonatkozott, amelyeket a „szűkös erőforrások használata” esetén vetettek ki, és amelyek „tükrözték ezen erőforrások optimális felhasználása biztosításának igényét”. E rendelkezést a keretirányelv hatályon kívül helyezte. [84]

81 — Ezenkívül úgy tűnik számomra, hogy e körülmények között a más vállalkozások létesítményeit használó szolgáltatók nem kerülhetik ki a díj megfizetését azzal, ha saját infrastruktúra kiépítésébe ruháznak be.

82 — A C-203/10. sz. Auto Nikolovi ügyben hozott ítélet (EBHT 2011., I-1083. o.) 61. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

83 — A 71. lábjegyzetben hivatkozott ügy.

84 — Lásd a fenti 8. pontot.

98. Számomra úgy tűnik, hogy az engedélyezési irányelv 13. cikkének megszövegezése világosabb és pontosabb, mint a 97/13 irányelv 11. cikkének (2) bekezdéséé.[85] Azok a körülmények, amelyek esetén a tagállamok díjat vethetnek ki a 13. cikk szerint, egyértelműen vannak meghatározva, és a 13. cikk nem ír elő további végrehajtási intézkedéseket ahhoz, hogy valamely magánszemély arra hivatkozni tudjon azzal a tagállammal szemben, amelyik a díjat a 13. cikk hatálya alá nem tartozó körülmények alapján vetette ki.

99. Véleményem szerint ennek megfelelően a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az engedélyezési irányelv 13. cikkének közvetlen hatálya van.

Végkövetkeztetések

100. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Tribunal Supremo által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket a következőképpen válaszolja meg:

1) Az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (engedélyezési irányelv) 13. cikke nem jogosítja fel a tagállamokat arra, hogy díjat vessenek ki a mobiltelefon-szolgáltatókra a köztulajdonban vagy valamely más vállalkozás tulajdonában álló ingatlanra telepített létesítmények használatáért.

2) Az engedélyezési irányelv 13. cikke második mondatának helyes értelmezése szerint a díj nem felel meg a tárgyilagos mérce szerinti indokoltság, az arányosság és a megkülönböztetésmentesség követelményének, valamint az említett erőforrások optimális felhasználásának biztosítását célzó igénynek, ha a vállalkozás bevételén vagy piaci részesedésén, vagy olyan egyéb paramétereken alapul, amelyek esetében nincs összefüggés az erőforrás „szűkös” rendelkezésre állása és aközött, hogy a vállalkozás ténylegesen ezt az erőforrást használja.

3) Az engedélyezési irányelv 13. cikkének közvetlen hatálya van.

85 — Tudela önkormányzatával ellentétben én úgy vélem, hogy a harmadik kérdés Bíróság általi vizsgálata szempontjából irreleváns, hogy a Tribunal Supremo korábban a díjat az EU-jogtól *függetlenül*, jogszerűnek ítélte. Az az érv sem győzött meg, hogy pusztán az a tény, hogy a felek nem értenek egyet a „létesítménytelepítés” kifejezés jelentését illetően, bizonyítja, hogy a 13. cikk megszövegezése nem elég világos és pontos, és így a rendelkezésnek nem lehet közvetlen hatálya.